

In 5 stappen naar een lokaal democratisch akkoord

stap 1

Beginpunt- Analyse van de lokale democratie: de bouwstenen

Maak eerst een 'foto' van de lokale democratie: wat voor democratie past bij deze gemeente, bij dit dorp, deze buurt? En wat voor gemeenteraad willen we zijn? Welke functies en rollen willen we pakken? Hoe 'scoort' de gemeente op de 8 bouwstenen? Wat gaat goed en wat kan beter? Wat zijn de drie uitdagingen voor de komende jaren? (op basis van bouwstenen, zelf invullen)

Dit zijn de bouwstenen. Vul bij elke stelling jouw cijfer in.

Wijn score:

1 Inclusieve democratie

Het nieuwe gemeentebestuur moet beter luisteren naar bewoners die hun stem nog niet laten horen.

2 Gedeelde zeggenschap

De nieuwe gemeenteraad deelt meer zeggenschap met bewoners.

3 Een lokale democratische samenleving

Het nieuwe gemeentebestuur moet meer investeren in en ruimte geven aan de ontwikkeling van een democratische lokale samenleving.

4 Checks & Balances

Gemeentes moeten inwoners beter betrekken bij het controleren van beleid

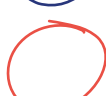
5 Nieuwe politiek

Vernieuwing van gemeenteraadswerk en partijpolitiek moet hoog op de lokale democratie agenda

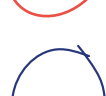
6 Democratie in het gemeentehuis

De gemeente moet investeren in democratisch professionalisme en processen binnen het gemeentehuis.

7 Maatschappelijke democratie

In het nieuwe collegeprogramma moet democratische vernieuwing nadrukkelijk worden verbonden aan de maatschappelijke opgaven in sociaal en fysiek domein

8 Maatwerk: van straat tot regio

De gemeente moet meer inzetten op maatwerk: investeren in vormen van dorps-/kern-, wijk- en regiodemocratie

Top 3 belangrijkste bouwstenen voor mijn gemeente (zelf invullen)

1

2

3

Dit ga ik doen:

Met deze mensen ga ik dit bespreken:

---

stap 2

Wat?

Maatschappelijke agenda

Formuleer samen met de lokale samenleving een agenda van de bewoners en bedrijven. Bijvoorbeeld met een dorps/wijk-agenda of toekomstvisie.

Voorbeelden: in 2014 is in Papendrecht een inspiratie-agenda gemaakt, in West Betuwe wordt gewerkt aan 26 bidboeken vanuit 26 dorpskernen. Dit kan ook met behulp van een peiling, bewonerspanel of door op de verkiezingsdag te vragen naar standpunten over belangrijke lokale thema's.

Hoe ga ik dit in mijn gemeente doen?

Met wie ga ik dit bespreken?

stap 3

Hoe?

Procesafspraken

Maak afspraken met alle betrokkenen over hoe je de komende vier jaar met elkaar wilt omgaan; een procesakkoord over rollen, verhoudingen en democratische vernieuwingen. De VNG-Denktank 2016 (onder leiding van Kajsa Ollongren) beveelt aan om 'duidelijke afspraken te maken over taken en rollen tussen gemeenteraad, college en inwoners gedurende de raadsperiode.' Voer deze discussie, breng duidelijke focus aan in het werk van raadsleden en leg de afspraak vast in een procesakkoord. Voorbeelden: in 2014 hebben gemeenten als Utrechtse Heuvelrug, Oude IJsselstreek, Kaag en Braassem en Alblasserdam een soort procesakkoord afgesloten. Een raadsbreed akkoord met afspraken over democratische processen tussen college, raad, bewoners en ambtenaren.

Welke procesafspraken zijn voor mijn gemeente belangrijk?

Met wie ga ik dit bespreken?

stap 4

Wie?

Portefeuillehouder

Ten slotte moet er iemand verantwoordelijk zijn voor de democratische kwaliteit: wie wordt de 'portefeuillehouder' voor de kwaliteit van de lokale democratie? Bijvoorbeeld de democratische kwaliteit van beleidsvoorbereiding en besluitvorming, het democratisch professionalisme van ambtenaren, het democratisch kompas van bestuurders en democratische vaardigheden van iedereen.

Wie gaat het gesprek aan over de kwaliteit van de lokale democratie?

- De burgemeester? _____
- De gemeenteraad? _____
- De raadsgriffier? _____
- Een wethouder? _____
- Iemand anders...? _____

stap 5

Formatie en vorming democratisch lokaal bestuur

En dan zijn de verkiezingen achter de rug en sluiten de deuren van het gemeentehuis zich weer voor een geheimzinnig formatieproces waar de kiezer weinig zicht op heeft. Laten we proberen het in 2018 net iets transparanter te doen. Met openbare gesprekken, betrokkenheid van alle politieke partijen om te komen tot een breed akkoord over de punten waar iedereen het over eens is.

Nieuwe ronde, nieuwe kansen. 21 maart is het zo ver. Een uitgelezen kans om te investeren in een vitale meervoudige democratie. Lokaal moet het gebeuren en u kunt het verschil maken.

Tijd voor een nieuw lokaal democratisch akkoord!

Wat is volgens u het belangrijkste agendapunt voor het nieuwe college? Zet de volgende agendapunten in volgorde van belangrijkheid

- Vernieuwing rol politieke partijen 1
_____
- Training gemeenteraadsleden 2
_____
- Verbinding participatieve en representatieve democratie 3
_____
- Betrekken van afzijdige groepen 4
_____
- Vernieuwing rol van de gemeenteraad 5
_____
- Vrijheid tot maatwerk 6
_____
- Gemeenschapsdemocratie 7
_____
- Dienstverlenende overheid 8
_____
- Budget en regelruimte voor experimenten 9
_____
- Andere checks & balances 10
_____
- Overdracht publieke taken 11
_____
- Gebruik digitale instrumenten 12
_____
- Zeggenschap delen/overdragen 13
_____
- Meer vormen van directe democratie 14
_____
- Democratisch burgerschap 15
_____

knip uit

